

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
Ministry of Health
ירושלים Jerusalem

לשכת המשנה הכללי
Office of the Associate
Director - General

צוות המשימה לנושא חיידקים עמידים לאנטיביוטיקה
ומניעת זיהומים נרכשים במוסדות רפואיים

Task Force on Antibiotic-Resistant Bacteria and Infection Control

3 בפברואר 2008

מידע והנחיות למטפלים בחוסים עם חיידק יציב לאנטיביוטיקה

מעונות לטיפול באדם המפגר, משרד הרווחה

1. רקע: חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה בעלי משמעות אפידמיולוגית

זנים של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה כגון:

או **VRE** - Vancomycin-Resistant *Enterococci*

CRE (Carbapenem-resistant-*Klebsiella pneumoniae*)
Carbapenem-Resistant Enterobacteriaceae

הוכחו כבעלי פוטנציאל אפידמי במוסדות רפואיים. חיידקים אלה עלולים לגרום לזיהומים קשי-טיפול, תחלואה ותמותה עודפים במאושפזים במוסדות רפואיים.

התפרצויות בבתי חולים נגרמות כתוצאה של ריכוז מטופלים עם גורמי סיכון מרובים לרכישת חיידקים אלה, בהיעדר אסטרטגיה למניעת התפשטות צולבת באשפוז. ניתן לצמצם את ההעברה של חיידקים אלה ע"י היענות להנחיות כוללניות למניעת התפשטות של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה במוסדות רפואיים, כפי שמתעדכנים מעת לעת ע"י הגוף המוסמך של משרד הבריאות. גורמי הסיכון לרכישת חיידק באשפוז כוללים: מצבים רפואיים מורכבים, ניתוחים ופעולות פולשניות, הנשמה, צנתרים בכלי דם, טיפול אנטיביוטי ממושך ואשפוז בבתי חולים או מחלקות עם המשך הדבקה בחיידק נתון. המאגר העיקרי של חיידקים אלה הוא מערכת העיכול של חולים שרכשו את החיידק בעת אשפוז במוסדות רפואיים. החיידק יכול להתנחל (קולוניזציה ללא סימנים קליניים לזיהום) גם על עור, פצעים או בפתחי גוף.

נשאות אסימפטומטית עשויה להימשך תקופות ארוכות, ונשאים אסימפטומטים עלולים להוות מאגר להדבקה של חולים אחרים, בעת אשפוז חוזר בבית חולים.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
Ministry of Health
ירושלים Jerusalem

לשכת המשנה הכללי
Office of the Associate
Director - General

צוות המשימה לנושא חיידקים עמידים לאנטיביוטיקה
ומניעת זיהומים נרכשים במוסדות רפואיים

Task Force on Antibiotic-Resistant Bacteria and Infection Control

חובת בידוד מגע באשפוז בבית חולים, הכוללת גם שימוש במיגון אישי ע"י חלוק וכפפות, מטרתה

למנוע העברת החיידק למאושפזים אחרים!

צוות, המטפל במטופלים עם חיידקים אלה, בין בבי"ח ובין במסגרות אחרות, בני משפחה וכלל האוכלוסייה הבאה במגע עם נשאים - אינם בסיכון לתחלואה.

2. סיכון להתפשטות של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה במעונות לחוסים של משרד

הרווחה, האגף לאדם המפגר

מחוץ למוסדות אשפוז רפואיים, המשמעות של נשאות של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה אלה זניחה מבחינת הסיכון להדבקה ולמחלה. אין כלל צורך בטיפול או נקיטה באמצעים מיוחדים כלפי נשאים אלה.

המעונות לאדם המפגר של משרד הרווחה, כולל מעונות בהם חוסים אנשים עם מוגבלויות קשות הזקוקים לטיפול סיעודי, הם מסגרת ביתית, לכל החיים לשהים בהם.

על סמך המידע הרב, שהצטבר בשנה האחרונה, הסיכון להתפשטות חיידקים כמו CRE במעונות אלה ככל הנראה זניח(בדומה למסגרת ביתית).

לכן, בטיפול בנשאים של חיידקים יציבים אלה אין צורך באמצעים מיוחדים על אמצעי הזהירות השגרתיים, הנדרשים בטיפול בכל המטופלים.

3. אמצעי זהירות שגרתיים

האמצעים כוללים היגיינת ידיים, הגנה מפני דם, הפרשות ונוזלי גוף של כלל החוסים ושמירה על סביבה נקייה ע"י טיפול ע"פ הנחיות קבועות בצידוד אישי, ציוד רפואי, כביסה ופינוי פסולת.

3.1. היגיינת ידיים

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
Ministry of Health
ירושלים Jerusalem

לשכת המשנה הכללי
Office of the Associate
Director - General

צוות המשימה לנושא חיידקים עמידים לאנטיביוטיקה
ומניעת זיהומים נרכשים במוסדות רפואיים

Task Force on Antibiotic-Resistant Bacteria and Infection Control

הפעולה החשובה ביותר למניעה של העברת זיהומים ממטופל למטופל וממטופל למטפל היא הקפדה על היגיינת הידיים- רחיצת הידיים או חיטויין בתכשיר אלכוהולי לחיטוי ידיים מהיר- לפני ואחרי כל מגע עם מטופל, סביבתו המיידית או ציוד רפואי.

3.1.1 היגיינת ידיים מתבצעת ע"י רחצת הידיים במים זורמים וסבון או ע"י חיטויין בתכשיר לחיטוי ידיים ללא צורך במים

3.1.2 יש לבצע היגיינת ידיים לפני כל מגע במטופל, לפני עטית כפפות, לאחר כל מגע במטופל, לאחר הסרת כפפות, ולאחר כל מגע בסביבתו המיידית של מטופל סיעודי.

3.1.3 רחצת ידיים - יש לרחוץ ידיים במים זורמים וסבון, ולנגב הידיים עם מגבות נייר חד-פעמיות כאשר לכלוך נראה על הידיים (כגון דם, הפרשות או נוזלי גוף) ובטיפול בחולים משלשלים.

3.1.4 כאשר הידיים אינן מלוכלכות בעין ובטיפול בחולים שאינם משלשלים, אפשר לחטא ידיים בתכשיר רשום לחיטוי ידיים מהיר על בסיס אלכוהול (כגון "ספטול"), לפני כל מגע במטופל, לפני עטית כפפות, בתום המגע, לאחר הסרת כפפות ולאחר כל מגע בסביבתו המיידית של מטופל סיעודי.

עטית כפפות אינה במקום היגיינת ידיים, אלא בנוסף לה!

3.2 שימוש בפריטי מיגון אישי

3.2.1 בכל מגע צפוי עם דם, הפרשות גוף, ריריות ועור לא שלם של מטופל יש לעטות כפפות לצורך המגע, לאחר בצוע היגיינת ידיים.

3.2.2 כאשר במהלך טיפול יש סכנת התזה של הפרשות גוף (כמו בטיפול בדיירים משלשלים או שאינם שולטים בסוגרים) יש ללבוש מעל המדים סינרי ניילון או חלוקים חד פעמיים להגנה על מדי הצוות ולעטות כפפות.

3.2.3 הכפפות והסינרים נועדו לטיפול במטופל יחיד, יש להשליכם למיכל האשפה בתום הטיפול ולרחוץ או לחטא ידיים לאחר מכן.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
Ministry of Health
ירושלים Jerusalem

לשכת המשנה הכללי
Office of the Associate
Director - General

צוות המשימה לנושא חיידקים עמידים לאנטיביוטיקה
ומניעת זיהומים נרכשים במוסדות רפואיים

Task Force on Antibiotic-Resistant Bacteria and Infection Control

3.3 ביצוע פעולה חודרנית כגון שאיבת הפרשות מדרכי הנשימה או טיפול בפתחי גוף, - יש

לנהוג ע"פ כללי האספטיקה.

3.4 מטופל עם פצעים מפרישים – יש להקפיד על חבישה נקייה ואטומה של הפצעים.

3.5 ניקוי סביבת המטופל וציודו

3.5.1 יש לנקות את יחידת המטופל וסביבתו כך שתהיה תמיד נקייה מפסולת והפרשות

בתהליך ניקוי סטנדרטי ותכוף.

3.5.2 כלי האוכל של כלל המטופלים יטופלו בשיטה אחידה ע"י מדיח או רחצה במים חמים

ודטרגנט.

3.5.3 טיפול בכביסה

3.5.3.1 נועדה למטופל יחיד (מגבות, סדין, שמיכה וכו').

3.5.3.2 הכביסה של כלל המטופלים תטופל בצורה סטנדרטית במכונת כביסה

3.5.3.3 יש להפריד כביסה מלוכלכת מכביסה נקייה וציוד רפואי.

4. הדרכת מטופלים, בני משפחה ומבקרים

4.1 כללי: היגינה אישית: יש להדריך את המטופל ומבקרו לגבי חשיבות היגינת ידיים אישית.

רחצת ידיים במים וסבון לפני האוכל, לפני מגע במזון, לאחר ביקור בשירותים, לאחר מגע בהפרשות או בסביבה המיידית של מטופל סיעודי.

4.2 נשאות של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה: יש להסביר למטופל ולמבקרו כי נשאות

חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה אלה משמעותית למאושפזים במוסדות רפואיים בלבד והנשאים אינם מהווה סיכון בריאותי לכלל הדיירים, המבקרים והמטפלים.

4.3 המבקרים ירחצו ידיים לפני כניסה לחדרו של המטופל וביציאה מהחדר.

מען למכתבים: רחוב בן טבאי 2 ת.ד. 1176 ירושלים 91010

כתובת המשרד: רחוב רבקה 29 תלפיות טל: 02-5681306/7 פקס: 02-6725823

2 Ben Tabai Jerusalem 93591 P.O.B 1176 Tel: 02-5681306-7 Fax: 02-6725823

צוות המשימה: פקס: 03-6974052 דוא"ל: mitchells@tasmc.health.gov.il

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
Ministry of Health
ירושלים Jerusalem

לשכת המשנה הכללי
Office of the Associate
Director - General

צוות המשימה לנושא חיידקים עמידים לאנטיביוטיקה
ומניעת זיהומים נרכשים במוסדות רפואיים

Task Force on Antibiotic-Resistant Bacteria and Infection Control

4.4. יש לאפשר למבקרים מגע קרוב, כולל מגע פיזי (חיבוקים, נשיקות) ללא הגבלה.

5. דווח והעברת מידע על נשאות ידועה למוסד רפואי אשפוזי או אחר

5.1. חובה ליידע מוסד רפואי אליו מועבר נשא של חיידק בעל משמעות אפידמיולוגית כגון CRE על נשאות, גם אם הנשאות אסימפטומטית וחלף זמן ארוך מאז גילויה.

5.2.

5.3. הדיווח על נשאות יהיה תמיד בכתב, ע"י אחות או רופא המוסד המעביר לבי"ח, מרפאה או מוסד רפואי אחר, בנוסח אחיד כגון: Carbapenem- resistant *Klebsiella pneumoniae*

5.4. יש לפרט: אתר התרבות ותאריך הבידוד הראשון של החיידק הנידון.

5.5. יש לדווח גם אם המטופל מוחזר לבי"ח או מוסד שדווח באופן מקורי על הנשאות.

6. תשובות לשאלות שכיחות לגבי הטיפול בחוסים עם נשאות של חיידקים יציבים

לאנטיביוטיקה

6.1. במעון, אין להגביל נשא של חיידק יציב לאנטיביוטיקה לאכול בחדר האוכל, להשתתף בפעילות חברתית, ריפוי בעיסוק, או פעילות שיקומית אחרת. כאמור, אין סיכון בריאותי לחוסים אחרים או למלווים בקרבה גיאוגרפית לנשא.

6.2. אין צורך בהפרדת כלי אוכל של נשאים מכלי אוכל של מטופלים אחרים. כאמור, הטיפול הסטנדרטי בכלי האוכל מונע העברה של זיהומים בכלל החוסים.

6.3. אין צורך בהפרדת הכביסה המלוכלכת של נשאים מהכביסה המלוכלכת של כלל החוסים. כאמור, הטיפול הסטנדרטי בכביסה מונע העברה של זיהומים בכלל החוסים.

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
Ministry of Health
ירושלים Jerusalem

לשכת המשנה הכללי
Office of the Associate
Director - General

**צוות המשימה לנושא חיידקים עמידים לאנטיביוטיקה
ומניעת זיהומים נרכשים במוסדות רפואיים**

Task Force on Antibiotic-Resistant Bacteria and Infection Control

6.4. אין צורך בביצוע בדיקות לסיקור של חיידקים יציבים לאנטיביוטיקה בחוסים. כאמור, אין

צורך בנקיטה באמצעים מיוחדים בטיפול בנשאים במסגרת המעון ולכן אין צורך בסיקור.

6.5. אסור למוסד רפואי (בי"ח או מרפאה) למנוע טיפול או בדיקה מחוסה עקב היותו נשא של חיידק

יציב לאנטיביוטיקה. יש לדווח על כל תקלה מסוג זה לצוות המשימה של משרד הבריאות.

הנחיות אלה מעדכנות הנחיות קודמות בנידון.